

**ДЪРЖАВЕН ОБРАЗОВАТЕЛЕН СТАНДАРТ
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯТА
„ИНТЕГРИРАНЕ НА ДИГИТАЛНИ ТЕХНОЛОГИИ“**

Професионално направление						
Код: 0612	Проектиране и администриране на бази данни и информационни мрежи					
Професия						
Код: 061203	Интегриране на дигитални технологии					
Степени на професионална квалификация			–	–	III	IV
Ниво по Национална квалификационна рамка (НКР)			–	–	4	5
Ниво по Европейска квалификационна рамка (ЕКР)			–	–	4	5

1. Изисквания към кандидатите

1.1. Изисквания към кандидатите за входящо минимално образователно и/или входящо квалификационно равнище за придобиване на степени на професионална квалификация съгласно Закона за професионалното образование и обучение

За придобиване на трета и четвърта степен на професионална квалификация по професията „Интегриране на дигитални технологии“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение (СППОО), утвърден от министъра на образованието и науката със Заповед № РД 09-2230 от 09.08.2024 г., изискванията за входящото минимално образователно равнище към кандидатите са:

1.1.1. За придобиване на трета степен на професионална квалификация:

- за ученици – завършено основно образование;
- за лица, навършили 16 години – придобито право за явяване на държавни зрелостни изпити или завършено средно образование.

1.1.2. За придобиване на четвърта степен на професионална квалификация – завършено средно образование.

1.2. Здравословното състояние на кандидата се удостоверява с медицински документ, доказващ, че професията, по която желае да се обучава, не му е противопоказна.

2. Описание на професията

2.1. Трета степен на професионална квалификация по професията

Лицето, придобило трета степен на професионална квалификация по професията „Интегриране на дигитални технологии“, извършва дейности по внедряване, настройка и поддръжка на иновативни технологични решения в рамките на различни ИТ среди. Основните му отговорности включват интегриране на платформи и системи, базирани на изкуствен интелект, Интернет на нещата (IoT) и блокчейн технологии, съчетавайки знания в областта на софтуера, хардуера и комуникационните технологии. Специалистът участва в проекти за дигитална трансформация и автоматизация на бизнес процеси както в частния, така и в публичния сектор.

Лицето използва инструменти за симулация, виртуализация и управление на данни, както и програмно-интерфейсен протокол (API) и свързани протоколи за междусистемна комуникация. Оценява приложимостта на конкретни технологични решения според нуждите на организацията и разработва прототипи, демонстриращи ефективността на интеграцията. Работи активно с разработчици, инженери и крайни потребители с цел постигане на съвместимост и оперативна свързаност.

Работната среда е технологична и динамична, често включва дистанционна работа, използване на сървърни и облачни платформи и поддръжка на IoT устройства в реална инфраструктура. Лицето трябва да демонстрира аналитично мислене, адаптивност, критичен подход към технологични проблеми и готовност за непрекъснато учене. Изисква се умение за комуникация с различни типове специалисти и способност за приоритизиране на задачи в контекста на внедряването на нови технологии.

2.2. Четвърта степен на професионална квалификация по професията

Специалистът с четвърта степен на професионална квалификация по професията „Интегриране на дигитални технологии“ разработва и прилага стратегии за цялостна интеграция на дигитални технологии в организационни, технологични и бизнес процеси. Той управлява

процеси, свързани с внедряване на комплексни иновативни решения – включително платформи с изкуствен интелект, системи за индустриален IoT, разпределени изчисления и блокчейн технологии и приложения. Отговаря за оценката на риска, киберсигурността при прилагането на нови технологии, както и за съвместимостта със съществуващата ИТ инфраструктура.

Лицето анализира технологичните тенденции и оценява тяхната приложимост в конкретен контекст. То ръководи екипи, разработва политики за внедряване и поддръжка на дигитални решения и участва в стратегически партньорства с технологични доставчици. Активно допринася към иновационната култура на организацията, като предлага решения, които повишават ефективността, автоматизацията и сигурността на процесите.

Работата изисква висока степен на самостоятелност, стратегическо мислене и умение за аргументирано представяне на технологични решения пред различни заинтересовани страни, включително висшия мениджмънт. Важни личностни качества включват лидерство, проактивност, системност, способност за работа в условия на несигурност и бързо развиваща се технологична среда. Умението да се намира балансирано решение между технологична сложност и бизнес ефективност е от съществено значение.

3. Единици резултати от ученето (ЕРУ) за придобиване на всяка от степените на професионална квалификация по професията

Степен на професионална квалификация	Ниво по НКР/ЕКР	Номер на ЕРУ и вид професионална подготовка (ПП)															
		ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 6	ЕРУ 7	ЕРУ 8	ЕРУ 9	ЕРУ 10	ЕРУ 11	ЕРУ 12	ЕРУ 13	ЕРУ 14	ЕРУ 15	ЕРУ 16
		Обща ПП			Отраслова ПП			Специфична ПП									
III	4	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			
IV	5	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

3.1. Списък на единиците резултати от ученето по видове професионална подготовка ЕРУ по обща професионална подготовка – единна за всички професионални направления от СППОО

ЕРУ 1. Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда

ЕРУ 2. Икономика и предприемачество

ЕРУ по отраслова професионална подготовка – единна за професиите от професионално направление „Проектиране и администриране на бази данни и информационни мрежи“

ЕРУ 3. Използване на информационни и комуникационни технологии (ИКТ) и изкуствен интелект (ИИ) в професионалната дейност

ЕРУ 4. Реализиране на софтуерни решения и работа с данни

ЕРУ 5. Използване на дигитални технологии

ЕРУ по специфична професионална подготовка по професията

ЕРУ 6. Основи на дигиталните технологии и IoT среди

ЕРУ 7. Инсталиране и конфигуриране на интегрирани системи

ЕРУ 8. Работа с облачни платформи и виртуализация

ЕРУ 9. Протоколна съвместимост и междусистемна комуникация

ЕРУ 10. Тестване и поддръжка на интегрирани решения

ЕРУ 11. Разработка на прототипи и системи за демонстрация

ЕРУ 12. Интеграция на технологии с изкуствен интелект

ЕРУ 13. Киберсигурност при внедряване на нови технологии

ЕРУ 14. Стратегическо планиране на технологични решения

ЕРУ 15. Управление на процеси по внедряване и на технологични екипи

ЕРУ 16. Анализ на технологични тенденции и партньорства

3.2. Описание на единиците резултати от ученето за професията „Интегриране на дигитални технологии“

3.2.1. Обща професионална подготовка по професията

ЕРУ 1	Здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ) и опазване на околната среда
Резултат от учене 1.1	Спазва хигиенните норми и здравословните и безопасните условия на труд на работното място
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основните нормативни актове за здравословни и безопасни условия на труд • Обяснява възможните професионални и здравни рискове на работното място и причините за тяхното възникване • Разяснява основните правила при оказването на първа помощ при трудови злополуки • Изброява основните видове лични предпазни средства и техните функции • Познава видовете защитни приспособления и средства за сигнализация и маркировка за осигуряване на ЗБУТ • Изброява правилата за работа при аварии и аварийни ситуации
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага мерки за безопасност на работното място • Спазва хигиенните норми на работното място • Прилага инструкции за безопасна работа • Реагира правилно при аварийни ситуации
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Спазва стриктно мерките за безопасност при изпълнение на различните трудови дейности
Резултат от учене 1.2	Осъществява превантивна дейност за опазване на околната среда
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава нормативните актове, свързани с опазването на околната среда, и ЗБУТ • Познава трудовоправните норми, свързани със ЗБУТ • Разяснява общите изисквания за осигуряване на ЗБУТ съобразно спецификата на провежданата дейност и изискванията на техническото, технологичното и социалното развитие с цел защита на живота, здравето и работоспособността на работещите
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Търси информация за устойчиви практики, приложими в конкретната професионална дейност • Изпълнява дейности по събиране и съхраняване на опасни продукти, излезли от употреба уреди и консумативи съобразно правилата за рециклиране • Използва технологии и материали, щадящи околната среда • Спазва практики за пестене на вода, енергия и други ресурси на работното място
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Правилно обработва отпадъците на работното място съобразно изискванията за сортиране • Вярно и точно разпознава замърсяващи фактори на работното място и съдейства за ограничаване на въздействието им

	<ul style="list-style-type: none"> Способен е стриктно да следва утвърдените правила и изисквания за опазване на околната среда
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> Владее теоретични знания за: <ul style="list-style-type: none"> хигиенните норми здравословните и безопасните условия на труд на работното място овладяването на аварийни ситуации и оказването на първа помощ превантивната дейност за опазване на околната среда <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> Избира своевременно най-адекватния тип поведение при зададената рискова ситуация Вярно и точно определя необходимите действия за оказване на първа помощ
Средства за оценяване	<p>Част по теория: писмен изпит</p> <p>Част по практика: изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика</p>
ЕРУ 2	Икономика и предприемачество
Резултат от учене 2.1	Познава основите на пазарната икономика
Знания	<ul style="list-style-type: none"> Познава основни икономически понятия – търсене, предлагане, пазар, конкуренция, цена Познава ролята на държавата в икономиката – данъци, бюджет, регулации Обяснява дейността на организацията в контекста на основни икономически принципи и понятия Разяснява основни понятия във финансите – приходи, разходи, печалба, инвестиции Разбира значението на социалната и екологичната отговорност при ръководене на бизнес
Умения	<ul style="list-style-type: none"> Използва основни икономически понятия, като търсене, предлагане, пазар, конкуренция и цена при изпълнение на професионалните си задачи Отчита значението на основните финансови показатели, като приходи, разходи, печалба и инвестиции
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> Прилага правилата и изискванията, свързани с ролята на държавата в икономиката, включително данъци, бюджет и регулации, в рамките на работната среда и своите професионални ангажименти
Резултат от учене 2.2	Познава основите на предприемачеството
Знания	<ul style="list-style-type: none"> Познава същността и ролята на предприемачеството в икономиката Изрежда основните стъпки при стартиране на бизнес, включително генериране на идея, пазарно проучване, изготвяне на бизнес план Изброява видовете фирми и организационно-правни форми на стопанска дейност
Умения	<ul style="list-style-type: none"> Разграничава видовете фирми и организационно-правните форми на стопанска дейност

	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага знания за предприемачеството в работната си среда
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Идентифицира успешни практически примери за управление на бизнес начинания • Предлага решения за подобряване на дейността в съответствие с технологичните и организационните изисквания • При необходимост представя идеи и предложения пред клиенти, инвеститори или партньори, като аргументира решенията си
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Владее основните теоретични знания и понятия в областта на икономиката – Владее основните теоретични постановки в областта на предприемачеството <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на описания проблем в зададения казус – Участва в разработването на бизнес план на фирмата според изискванията на предварително дефинираното задание
Средства за оценяване	<p>Част по теория: писмен изпит</p> <p>Част по практика: изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика</p>

3.2.2. Отраслова професионална подготовка по професията

ЕРУ 3	Използване на информационни и комуникационни технологии (ИКТ) и изкуствен интелект (ИИ) в професионалната дейност
Резултат от учене 3.1	Използва базови ИКТ умения в професионалната дейност
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава основни компоненти на компютърна система • Познава йерархичната структура на директории и файлове • Обяснява разликата между локално съхранение и облачно съхранение • Познава основни файлови формати и разширения • Познава функционалностите на софтуерите за създаване и редакция на цифрово съдържание от различен тип (текст, таблици, изображения, аудио, видео)
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Създава, мести, преименува, копира и изтрива файлове и директории • Използва клавишни комбинации за бърза и ефективна работа • Инсталира и деинсталира приложен софтуер • Съвързва и настройва периферни устройства • Използва основни настройки за достъп до интернет и мрежа • Архивира и разархивира файлове с помощта на стандартен софтуер • Създава цифрово съдържание (текст, таблици, изображения, аудио, видео) с помощта на приложен софтуер, облачни платформи и/или изкуствен интелект • Използва облачни услуги за съхранение на информация
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Използва компютърна система самостоятелно, безопасно и отговорно • Открива и отстранява често срещани технически проблеми при работа с компютърна система и интернет

	<ul style="list-style-type: none"> • Следва добри практики за защита на лични данни и информационна сигурност при работа с файлове и интернет
Резултат от учене 3.2	Обработка информация с информационни и комуникационни технологии и изкуствен интелект
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Осъзнава риска от невярна или манипулативна информация, включително такава, генерирана от изкуствен интелект, и познава методи за оценка на нейната достоверност и проверка чрез надеждни източници • Познава различни типове цифрова информация – текстова, числова, графична, аудио, видео • Разпознава основни формати за съхранение и обмен на данни (CSV, JSON, XML, PDF, изображения и др.) • Разбира разликата между структурирана, неструктурирана и полуструктурирана информация • Обяснява как работят основни инструменти за автоматизирана обработка на информация, включително приложения с изкуствен интелект • Обяснява основни принципи и ограничения на използването на изкуствен интелект при обработка на данни, включително възможни грешки
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага критично мислене за оценка на информация, получена от изкуствен интелект и други информационни източници • Използва софтуерни приложения за въвеждане, редактиране, форматиране и представяне на информация (текстови редактори, графични редактори, електронни таблици и др.) • Прилага електронни таблици за обработка и визуализация на данни
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Избира подходящ инструмент според типа и обема на информацията за обработка • Прилага знания и умения за решаване на проблеми с ИКТ и ИИ инструменти в различни учебни и житейски ситуации • Проявява критично мислене при тълкуване на резултати от автоматизирана обработка или генериране от ИИ
Резултат от учене 3.3	Инсталира операционни системи и основни софтуерни компоненти
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява основни етапи при инсталиране на операционни системи • Различава видовете операционни системи и техните характеристики • Разчита и анализира системните изисквания на операционните системи и обяснява тяхното значение • Описва предназначението на основни софтуерни компоненти (драйвери, пакети за сигурност, офис пакети) • Обяснява методи за лицензиране и активация
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Подготвя инсталационна среда • Извършва инсталация на операционна система със стандартни настройки • Инсталира и конфигурира базови приложения и драйвери • Валидира функционалността след инсталация

Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Изгражда работеща системна среда чрез инсталиране на операционни системи и основен софтуер съобразно целите на инфраструктурата и изискванията за производителност
Резултат от учене 3.4	Конфигурира мрежови настройки и свързаност между устройства
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва основни типове мрежи (LAN, WAN, WLAN) • Обяснява IP адресиране, подмрежи, шлюзове и DNS • Разграничава активни и пасивни мрежови устройства • Обяснява принципите на сигурна мрежова конфигурация
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Конфигурира IP параметри ръчно и автоматично (DHCP) • Настройва точка за достъп и споделяне на ресурси в мрежа • Проверява свързаност и диагностицира проблеми
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Изгражда и поддържа базова мрежова инфраструктура чрез правилна конфигурация на устройства и мрежови параметри за осигуряване на свързаност и достъп до ресурси
Резултат от учене 3.5	Разбира и прилага основни принципи на изкуствения интелект в професионалната дейност
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава основни понятия, свързани с изкуствения интелект • Познава възможните приложения на ИИ в различни области • Разбира възможните ограничения и рискове при използването на ИИ • Познава принципи за етично използване на изкуствен интелект, включително аспекти, свързани с лични данни, прозрачност на вземане на решения и др.
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Използва приложения, базирани на ИИ, за генериране на цифрово съдържание и/или подпомагане на работата със съществуващо цифрово съдържание • Генерира, редактира или обобщава съдържание чрез инструменти с ИИ, като прилага критерии за оценка на резултатите • Формулира заявки (prompts) за извличане на полезна информация или съдържание от генеративни модели • Оценява достоверността и релевантността на отговорите от ИИ, сравнявайки ги с авторитетни източници • Използва генеративни ИИ за създаване на визуално, текстово или аудио съдържание в съответствие с поставена задача
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Интегрира приложения с ИИ в професионалната си дейност за повишаване на ефективността си • Проявява критично мислене и цифрова грамотност при работа с изкуствен интелект • Прилага етични съображения при работа с изкуствен интелект
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Познава основни компоненти на компютърна система – Обяснява принципите на инсталиране на операционни системи и мрежови настройки – Разграничава файлови формати – Разяснява принципи на етично използване на изкуствен интелект <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Инсталира и настройва ОС

	<ul style="list-style-type: none"> – Изпълнява действия с файлове и директории в операционна система – Настройва мрежова свързаност и използва облачни услуги – Използва приложения с ИИ за създаване или обработка на съдържание
Средства за оценяване	<p>Част по теория: писмен изпит</p> <p>Част по практика: изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика</p>
ЕРУ 4	Реализиране на софтуерни решения и работа с данни
Резултат от учене 4.1	Разбира основни концепции в програмирането
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава бройните системи, представянето на данни и операции с тях • Познава основите на булевата алгебра • Разбира основни понятия в програмирането – променливи, оператори, условни и циклични конструкции • Различава видове програмни езици • Обяснява предназначението на компилатор и интерпретатор • Изброява видове типове данни • Прави разлика между силно- и слаботипизирани програмни езици
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Извършва преобразувания и аритметични действия с числа в различни бройни системи • Прилага основните логически функции и ги включва в логически изрази • Съставя и прилага основни алгоритми при решаването на задачи • Разбира и описва логиката на проста програма (на естествен език или чрез блок-схема) • Обяснява какво ще се случи при изпълнението на даден откъс от код
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира базисно алгоритмично мислене чрез логически и последователни действия
Резултат от учене 4.2	Използва алгоритми и структури от данни
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява понятието „алгоритъм“ • Разбира понятието „сложност на алгоритъм“ и неговата роля • Обяснява същността на рекурсията • Описва различни видове алгоритми • Изброява алгоритми за търсене • Изброява алгоритми за сортиране • Познава процеса на „сортиране“ на дадена поредица от елементи • Разбира процеса на търсене • Обяснява същността на структурите от данни и тяхната роля в програмирането • Описва различни видове структури от данни – списъци, стек, опашка, речник, множество • Разбира значението на избора на структура от данни за ефективността на решението
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Намира сложност на алгоритъм • Използва структури от данни за съхранение и обработка на колекции от данни • Имплементира основни структури от данни по ефективен начин

	<ul style="list-style-type: none"> • Имплементира алгоритми за сортиране • Имплементира алгоритми за търсене • Избира подходяща структура от данни за решаване на конкретна задача
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Ефективно използва структури от данни за решаване на конкретен проблем
Резултат от учене 4.3	Използва основни програмни конструкции в интегрирана среда за разработка
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава основните парадигми в програмирането (например процедурно, обектно-ориентирано, функционално програмиране) • Описва структурата и синтаксиса на избран програмен език • Разбира понятието „интегрирана среда за разработка“ (IDE) и познава нейните основни функции • Описва основни компоненти на интегрирана среда за разработка – редактор на код, инструменти за стартиране и дебъгване, прозорец със съобщения за грешки и др. • Различава грешка при компилиране, грешка при изпълнение, както и логическа грешка
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Използва основни типове данни и променливи за съхранение и обработка на стойности • Използва променливи, условни конструкции, цикли и функции • Използва масиви за съхранение на данни • Използва символни низове за обработка на текст • Пише и структурира код съгласно синтактичните правила на езика • Използва среди за разработка за ефективно писане на код • Разбира съобщения за грешки и отстранява проблеми • Използва инструменти с изкуствен интелект за генериране и допълване на програмен код
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Работи ефективно в среда за разработка, като използва основните ѝ възможности за писане, стартиране и дебъгване • Самостоятелно разработва функционален програмен код, отговарящ на поставените изисквания и стандарти за четимост и структура
Резултат от учене 4.4	Работи с бази данни
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава типове бази данни и структури на таблици • Обяснява функциите на системите за управление на бази данни (СУБД) • Изяснява понятия, като първичен ключ, релация, индекс • Описва фази на създаване на база данни
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Дефинира таблици, полета и релации в СУБД • Въвежда и актуализира данни чрез интерфейс или заявки • Използва инструменти за създаване на база данни • Създава резервни копия на база данни
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Създава, структурира и поддържа бази данни чрез ефективно използване на СУБД съобразно зададени изисквания и стандарти
Резултат от учене 4.5	Извлича, обработва и визуализира данни чрез заявки

Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява основни оператори и синтаксис на SQL • Разграничава типове заявки (извличане, актуализация, обединяване) • Описва формати за представяне и визуализация на данни • Изяснява целите на сортиране, филтриране и групиране
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Изгражда заявки за извличане на данни с филтри и условия • Обединява таблици • Групира и агрегира стойности чрез функции • Представя данни чрез графики, таблици или диаграми
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Извлича и анализира данни чрез заявки и визуализира резултатите по разбираем и структуриран начин
Резултат от учене 4.6	Създава уебстраници
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основни HTML тагове • Разбира как CSS се използва за оформление на елементи • Разграничава HTML, CSS и JavaScript по предназначение и синтаксис • Познава ролята на браузъра и инструменти за разработка (DevTools) • Разбира какво е адаптивен дизайн • Дефинира понятието „документен обектен модел“ (DOM)
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Създава HTML страница • Оформя визуално съдържанието с помощта на CSS • Използва DevTools на браузъра за преглед и редакция на HTML и CSS • Управлява и манипулира елементи на страницата чрез JavaScript • Генерира уебстраници с помощта на инструменти с изкуствен интелект, използвайки подходящи заявки
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Създава базова уебстраница, съобразена с изискванията за структура и визуално оформление
Резултат от учене 4.7	Използва инструменти с ИИ за подпомагане на софтуерната разработка
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава различни видове инструменти с ИИ, използвани в програмирането • Разбира ограниченията и риска от генериране на неправилни/небезопасни решения
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Използва ИИ инструменти в среда за разработка • Формулира ясни и целенасочени заявки (prompts), за да получава качествени предложения • Оценява предложените от ИИ решения откъм логика, безопасност, ефикасност и др. • Адаптира генерирания код според изискванията на конкретния проект • Използва ИИ инструменти за генериране на тестове и документация на вече съществуващ код
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира способност да използва ИИ като помощен инструмент за подобрене на своята ефективност • Интегрира използването на ИИ инструменти в своя работен процес за постигане на по-голяма ефективност

Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Познава основни програмни конструкции и типове данни – Обяснява как работят алгоритми за търсене и сортиране – Разграничава грешки при компилация, изпълнение и логически грешки в програмен код – Описва ролята на системите за контрол на версиите – Разграничава типове бази данни и релационни структури – Обяснява основни SQL изрази (заявки) и тяхното предназначение <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Създава програма по дадено условие, използвайки среда за разработка – Имплементира структури от данни – Оформя уебстраница с HTML, CSS и базов JavaScript – Използва инструменти с ИИ за генериране, допълване или тестване на код – Създава и управлява бази данни с помощта на СУБД – Извлича и обработва данни чрез SQL заявки – Създава скрипт за автоматизиране на операция с данни
Средства за оценяване	<p>Част по теория: писмен изпит</p> <p>Част по практика: изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика</p>
ЕРУ 5	Използване на дигитални технологии
Резултат от учене 5.1	Анализира и интерпретира данни чрез цифрови инструменти и изкуствен интелект
Знания	<ul style="list-style-type: none"> – Разпознава етапите на анализа на данни – събиране, почистване, визуализация, тълкуване – Изброява основни статистически показатели – средна стойност, медиана, диапазон, стандартно отклонение – Познава различни видове диаграми и визуални представяния на данни
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Зарежда данни в ИИ инструмент • Използва вградени ИИ функции в офис или информационни системи • Генерира автоматизирани обобщения, класификации или препоръки • Използва инструменти с ИИ за създаване на графики и визуализации • Интерпретира резултати от ИИ анализа и проверява тяхната логическа обосновааност • Интерпретира изход от инструмент с ИИ • Формулира изводи на база анализираните данни
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Използва инструменти с изкуствен интелект за базов анализ на структурирани данни с цел откриване на закономерности
Резултат от учене 5.2	Прилага добри практики за дигитална сигурност и защита на лични данни
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира рисковете, свързани с работа в интернет и цифрова среда • Познава принципите на защита на личната информация и цифровата идентичност

	<ul style="list-style-type: none"> • Познава манипулативни техники за атака чрез измама от социалното инженерство (social engineering) • Разбира значението на силните пароли и механизмите за двуфакторно или многофакторно удостоверяване (2FA/MFA) • Обяснява какво представлява GDPR и какви права и задължения съществуват при събиране и обработка на лични данни • Обяснява трите принципа на информационната сигурност – конфиденциалност, цялостност и наличност на информацията (CIA триада) • Разбира понятието „хардуерен токен“ (security key) като физическо устройство за удостоверяване • Познава предимствата и ограниченията на хардуерните токени спрямо мобилните приложения за удостоверяване
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Създава и използва силни пароли, включително чрез генератори и мениджъри на пароли • Настройва двуфакторно и многофакторно удостоверяване • Настройва и използва двуфакторно и многофакторно удостоверяване с помощта на мобилни приложения за удостоверяване • Сканира QR код за добавяне на нов профил в приложение за удостоверяване и използва еднократни кодове за достъп. • Разпознава фишинг съобщения, подозрителни линкове и имейли • Разпознава и предлага методи за защита от манипулативни техники за атака чрез измама • Спазва принципите на киберхигиена – заключване на екрана, избягване на обществени Wi-Fi без защита, периодична смяна на пароли • Прилага основни мерки за сигурност на мобилни устройства
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага разнообразни методи за защита на достъпа до цифрови ресурси и атаки чрез измама, избирайки подходящото решение според нивото на сигурност и контекста
Резултат от учене 5.3	Използва базови облачни услуги и колаборативни среди
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява принципите на облачните изчисления и виртуализацията • Познава основните модели на облачни услуги • Разбира архитектурата и функционалностите на дигиталните платформи за съвместна работа • Познава основните механизми за информационна сигурност и управление на достъп в облачна среда • Разбира приложението на изкуствения интелект в облачни решения и колаборативни платформи
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Конфигурира и използва базови облачни услуги за съхранение и споделяне на данни • Организира екипна работа чрез колаборативни платформи • Управлява потребителски права и достъп до споделени ресурси • Използва интегрирани ИИ инструменти в облачни среди за автоматизация на задачи • Прилага основни методи за защита на информацията в облачна среда

Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Умее да избира и прилага подходящи облачни услуги за конкретни професионални задачи • Демонстрира ефективна и сигурна работа в екип с използване на съвременни дигитални платформи
Резултат от учене 5.4	Визуализира и работи с големи данни (Big Data)
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява понятието „големи данни“ • Разграничава основните характеристики на големи данни – скорост, обем, стойност, разнообразие, достоверност • Познава основните източници и формати на големи данни • Познава базови инструменти и технологии за анализ на големи данни • Разбира принципите на визуализация на данни и ролята ѝ в анализа и вземането на решения
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Идентифицира подходящи източници на данни и ги подготвя за анализ • Използва инструменти за визуализация на големи данни • Интерпретира графики и визуални представления на данни, за да извлече смислена информация
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Избира и използва подходящи подходи и инструменти за визуализация, съобразени с конкретната професионална задача
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Разяснява стъпки в анализа на данни и основни статистически показатели – Познава принципи на информационната сигурност и защита на лични данни – Обяснява принципите на облачните изчисления и виртуализацията – Познава основните механизми за информационна сигурност и управление на достъп в облачна среда – Обяснява понятието „големи данни“ – Разграничава основните характеристики на големи данни – скорост, обем, стойност, разнообразие, достоверност <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Анализира данни с помощта на ИИ инструменти – Обобщава и визуализира данни с помощта на ИИ инструменти – Създава и използва силни пароли, включително чрез генератори и мениджъри на пароли – Настройва двуфакторна защита – Конфигурира и използва базови облачни услуги за съхранение и споделяне на данни – Използва инструменти за визуализация на големи данни
Средства за оценяване	<p>Част по теория: писмен изпит</p> <p>Част по практика: изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика</p>

3.2.3. Специфична професионална подготовка по професията

ЕРУ 6	Основи на дигиталните технологии и IoT среди
Резултат от учене 6.1	Идентифицира нуждите от дигитална трансформация в организацията

Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява целите на дигиталната трансформация • Разграничава основни процеси, подходящи за цифровизиране • Описва ролята на информационните системи в оптимизацията на дейности • Изброява примери за цифрови решения в различни сектори
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Анализира текущото състояние на организационни процеси • Разпознава възможности за подобрене чрез цифрови технологии • Свързва конкретни нужди с подходящи технологични решения
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Формулира предложения за дигитализация, съобразени с нуждите и възможностите на организацията
Резултат от учене 6.2	Избира подходящи платформи и технологии за интеграция
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Класифицира видове платформи – локални, облачни, хибридни • Обяснява принципите на взаимовръзка между цифрови системи • Описва често използвани протоколи за обмен на данни
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Сравнява функционалност и съвместимост на различни решения • Избира технологии според конкретен контекст и нужди • Оценява предимствата и ограниченията на платформи за интеграция
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Взема обосновани решения при избора на технологии за цифрова трансформация
Резултат от учене 6.3	Извършва настройка и поддръжка на основни цифрови решения
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва стъпки за инсталиране, конфигуриране и актуализиране на решения • Разграничава често срещани грешки и проблеми при поддръжка • Обяснява значението на сигурността и архивирането
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Изпълнява основни действия по инсталиране и конфигуриране • Проверява състоянието на системи и услуги • Отстранява типични неизправности
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Осигурява работоспособността на внедрени цифрови решения в реална работна среда
Резултат от учене 6.4	Използва чужд език при търсене на техническа информация
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва основни източници на техническа информация на чужд език • Обяснява значение на често срещани технически термини • Разграничава формати на представяне – форуми, документация, ръководства
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Използва подходящи ключови думи за търсене • Извлича необходима информация от чуждоезични текстове • Разчита примерен код, конфигурации и инструкции
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага чуждоезична техническа информация при решаване на конкретни задачи
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Разяснява понятия, свързани с цифрова трансформация, платформи и основни технологии – Анализира нужди и съответстващи решения

	<p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Избира подходяща платформа и настройва основен компонент – Използва техническа информация на чужд език за справяне с казус
Средства за оценяване	<p>Част по теория: писмен изпит</p> <p>Част по практика: изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика</p>
ЕРУ 7	Инсталиране и конфигуриране на интегрирани системи
Резултат от учене 7.1	Интегрира IoT устройства и платформи
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява принципите на работа на IoT (Интернет на нещата) устройства • Разпознава основни компоненти на IoT платформа – сензори, контролери, шлюзове • Описва начини за свързване и синхронизация на устройства
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Свързва IoT устройства към локална или облачна среда • Настройва параметри за достъп и комуникация • Проверява работоспособността и отчитането на данни
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Извършва интеграция на IoT решения в работна среда, спазвайки зададени спецификации
Резултат от учене 7.2	Прилага протоколи за междусистемна комуникация
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва често използвани протоколи за предаване на данни (например HTTP, MQTT – протокол за обмен между устройства) • Разграничава синхронна и асинхронна комуникация • Обяснява ролята на шлюзове и сървъри
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Настройва протоколи за обмен между отделни компоненти • Проверява свързаност и правилно предаване на данни • Диагностицира грешки в комуникационната верига
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Осигурява стабилна междусистемна връзка чрез подходящи протоколи и настройки
Резултат от учене 7.3	Оценява оперативната съвместимост на компонентите
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява понятието „оперативна съвместимост“ • Разграничава нива на съвместимост – техническа, семантична, организационна • Посочва фактори, влияещи върху интеграцията
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Анализира данни за работа на различни компоненти • Проверява съвместимостта между устройства и среди • Документира ограничения и рискове
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Предприема корективни действия за постигане на съвместимост между системни елементи
Резултат от учене 7.4	Използва чужд език при работа с интерфейси и спецификации
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава основни елементи на интерфейсна документация • Описва езикови структури и термини, използвани в технически описания • Изброява формати на спецификации
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира интерфейсни спецификации на чужд език

	<ul style="list-style-type: none"> • Интерпретира данни, инструкции и параметри • Съпоставя чуждоезични източници с практическите изисквания
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Използва чуждоезична документация ефективно при внедряване и поддръжка на системи
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Описва компоненти и протоколи за IoT и междусистемна комуникация – Анализира оперативна съвместимост <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Извършва настройка на IoT устройства – Прилага интерфейсна спецификация при интеграция
Средства за оценяване	<p>Част по теория: писмен изпит</p> <p>Част по практика: изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика</p>
ЕРУ 8	Работа с облачни платформи и виртуализация
Резултат от учене 8.1	Работи със среди за виртуализация и симулация
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва принципите на виртуализация и симулация • Разграничава видове хипервайзори и среди • Обяснява предимства и ограничения на виртуалните среди
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Създава и конфигурира виртуални машини • Използва инструменти за симулация на мрежи и среди • Тества работоспособност в симулирана среда
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Използва виртуални и симулационни решения в съответствие с целите на проекта или задачата
Резултат от учене 8.2	Настройва облачни платформи и инструменти
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява основните модели на облачни услуги – IaaS (инфраструктура като услуга), PaaS (платформа като услуга), SaaS (софтуер като услуга) • Разграничава частен, обществен и хибриден облак • Познава основни услуги и компоненти на облачни платформи
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Настройва среда в избрана облачна платформа (локална или външна) • Използва графичен интерфейс или скриптове за настройка • Конфигурира параметри за достъп, съхранение и сигурност
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Поддържа базова конфигурация на облачна платформа според нуждите на екипа или организацията
Резултат от учене 8.3	Поддържа виртуални машини и среди за разработка
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва компонентите на среда за разработка във виртуална инфраструктура • Обяснява зависимости между ресурси и производителност • Разграничава типични проблеми при използване на виртуални машини
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Обновява и поддържа виртуални среди • Управлява ресурси (памет, процесор, диск) на виртуална машина • Диагностицира и решава често срещани проблеми

Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> Гарантира стабилна работа на виртуални среди за нуждите в процеса по разработка или тестване
Резултат от учене 8.4	Използва чужд език при четене на техническа документация
Знания	<ul style="list-style-type: none"> Познава структурата на технически документи на чужд език Разпознава термини, свързани с виртуализация, платформи и поддръжка Разбира съкращения и означения, използвани в техническа документация
Умения	<ul style="list-style-type: none"> Извлича информация от инструкции и ръководства на чужд език Съпоставя чуждоезична информация с практическите действия Проверява точността на преведена техническа информация
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> Използва документация на чужд език за ефективно инсталиране, настройване и поддръжка на виртуални и облачни среди
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> Познава принципи на виртуализация, облачни услуги и техническа документация <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> Настройва и поддържа виртуални среди Използва ръководства на чужд език при работа с платформи
Средства за оценяване	<p>Част по теория: писмен изпит</p> <p>Част по практика: изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика</p>
ЕРУ 9	Протоколна съвместимост и междусистемна комуникация
Резултат от учене 9.1	Работи с API за свързване на дигитални компоненти
Знания	<ul style="list-style-type: none"> Обяснява предназначението и структурата на интерфейсите за програмиране на приложения (API) Разграничава видове API – REST REST (Representational State Transfer), SOAP локални и уеббазирани Познава основните механизми за удостоверяване и сигурност при използване на API Разяснява ролята на токени, ключове и протоколи за удостоверяване при интеграции чрез API
Умения	<ul style="list-style-type: none"> Извлича и изпраща данни чрез API заявки Интерпретира документация на API Настройва среда за тестване на API връзки Работи с документация на API, представена чрез утвърдени формати (например OpenAPI/Swagger) Използва базови методи за удостоверяване и контрол на достъпа (например чрез токени или ключове)
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> Свързва дигитални компоненти чрез подходящи API решения, като осигурява функционалност и съвместимост
Резултат от учене 9.2	Разработва и тества прототипи на дигитални решения
Знания	<ul style="list-style-type: none"> Описва етапите на създаване на прототип Обяснява ролята на бързото прототипиране в процеса на разработка Разпознава подходящи инструменти за създаване на дигитални прототипи

	<ul style="list-style-type: none"> Разпознава възможностите и ограниченията на платформи за разработване, базирани на ИИ, които не изискват създаване на код Описва процеса на създаване на ИИ базирани прототипи с помощта на ИИ заявки без писане на код
Умения	<ul style="list-style-type: none"> Създава функционални или визуални прототипи Използва софтуер за прототипиране (например редактори за low-code или no-code решения) Провежда тестове на работоспособност и съвместимост Създава базови приложения и прототипи чрез ИИ базирани платформи, използвайки готови ИИ заявки и визуални интерфейс Интегрира ИИ функционалности в дигитални решения без писане на програмен код
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> Разработва и представя прототипи на решения, отговарящи на предварително дефинирани изисквания Прилага платформи за създаване и интегриране на функционални дигитални решения, базирани на ИИ, съобразно бизнес нуждите и технологичните ограничения Демонстрира умения за работа с интуитивни визуални инструменти за изграждане на ИИ базирани прототипи в контекста на интеграция на дигитални системи
Резултат от учене 9.3	Създава базови архитектури за интеграция
Знания	<ul style="list-style-type: none"> Описва концепции за системна и софтуерна архитектура Разпознава архитектурни модели – клиент-сървър, слойна архитектура, микросервизна архитектура Познава основните елементи на интеграционна архитектура
Умения	<ul style="list-style-type: none"> Скицира архитектура с обозначени модули и взаимодействия Избира подходящи схеми за базова интеграция Описва потоци от данни и логика на обмен между системи
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> Изгражда архитектурен модел, който отговаря на изискванията за функционалност и съвместимост
Резултат от учене 9.4	Комуникира технически изисквания на чужд език
Знания	<ul style="list-style-type: none"> Разграничава видове техническа документация и спецификации Познава речник с основни термини, използвани в комуникация между екипи Обяснява структурата на документа с изисквания (например спецификация на функционалност)
Умения	<ul style="list-style-type: none"> Съставя или адаптира технически описания на чужд език Общува писмено или устно в професионален контекст Интерпретира обратна връзка от чуждоезични източници
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> Представя и защитава технически изисквания в международна среда
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Обяснява ролята и структурата на API – Разграничава етапи на прототипиране – Познава принципите на архитектурно моделиране <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Интегрира компоненти чрез API

	<ul style="list-style-type: none"> – Създава и тества дигитален прототип – Представя архитектурна схема с описание на функционалности
Средства за оценяване	<p>Част по теория: писмен изпит</p> <p>Част по практика: изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика</p>
ЕРУ 10	Тестване и поддръжка на интегрирани решения
Резултат от учене 10.1	Използва инструменти за управление на данни и устройства
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва принципите на управление на данни в разпределени среди • Различава категории устройства по функция и достъп в мрежа • Извежда основни характеристики на инструментите за мониторинг и управление
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Работи с платформи за управление на IoT (интернет на нещата) устройства • Настройва контролни панели и интерфейси за достъп до данни • Използва инструменти за наблюдение на състоянието на свързани системи
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Извършва поддръжка и наблюдение на интегрирани устройства и потоци от данни, като осигурява устойчивост на системата
Резултат от учене 10.2	Конфигурира връзки между локални и облачни среди
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Разглежда архитектури за хибридни решения (локални и облачни среди) • Разглежда протоколи за обмен на данни и защита • Определя ключови параметри при свързване на локални устройства с отдалечени сървъри
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Настройва защитени връзки и тунели за данни • Интегрира софтуерни и хардуерни компоненти между среди • Конфигурира мрежови параметри за съвместимост
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Поддържа надеждно и сигурно взаимодействие между различни среди при минимални прекъсвания
Резултат от учене 10.3	Създава документация за внедрени системи
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Определя цел, структура и елементи на техническата документация • Разглежда стандарти за описание на архитектура и функционалности • Сравнява добри практики при водене на системна документация
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Описва процеса на внедряване на системи стъпка по стъпка • Създава схеми и таблици, илюстриращи функционалност • Актуализира документация при промени или нови версии
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Изготвя ясна и последователна документация, използвана от други специалисти и потребители
Резултат от учене 10.4	Използва чужд език при описание на процесите
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава ключови термини, използвани в ръководства и документи • Извежда структурата на типичен документ на чужд език (описания, диаграми, бележки)

	<ul style="list-style-type: none"> • Извежда стандартни формулировки за процедури
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Превежда описания на процеси и конфигурации • Адаптира технически текст според езиковите и културните особености • Използва онлайн инструменти и ресурси за проверка на терминология
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Документира процеси на чужд език, така че те да са разбираеми и приложими от международни екипи
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Обяснява принципите на управление на данни и устройства – Описва процеса на конфигуриране на хибридна свързаност – Разграничава типове документация и цели <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Настройва платформа за наблюдение на IoT устройства – Конфигурира сигурна връзка между локална и облачна среда – Създава документация за внедрено решение на чужд език
Средства за оценяване	<p>Част по теория: писмен изпит</p> <p>Част по практика: изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика</p>
ЕРУ 11	Разработка на прототипи и системи за демонстрация
Резултат от учене 11.1	Извършва предварителен технологичен анализ за интеграция
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Различава основните етапи на технологичен анализ при интеграционни проекти • Определя критерии за съвместимост на хардуер и софтуер • Изброява методи за оценка на рискове при внедряване на нови решения
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Събира и структурира техническа информация за съществуваща инфраструктура • Анализира възможности за интеграция между компоненти • Документира технологични ограничения и потенциални несъвместимости
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Подготвя аргументиран предварителен анализ, който служи за основа при вземане на решения
Резултат от учене 11.2	Прилага комплексен подход за избор, анализ и оптимизация на устойчиви и мащабируеми ИТ решения с оглед осигуряване на надеждност, производителност и ефективен растеж на системите
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява принципите на устойчивост и мащабируемост в ИТ среда • Определя показатели за надеждност, производителност и капацитет • Разглежда архитектурни модели, подходящи за разрастващи се системи
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Сравнява алтернативни технологични решения спрямо зададени критерии • Използва инструменти за симулация и прогнозиране на натоварване

	<ul style="list-style-type: none"> • Избира подходящи конфигурации според бъдещи нужди
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Предлага балансирани решения, които осигуряват стабилност при растеж на системата
Резултат от учене 11.3	Участва в разработване на хибридни инфраструктури
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава типове хибридни инфраструктури (локални/облачни, физически/виртуални) • Извежда ролята на свързващи компоненти и шлюзове • Познава правила за сигурност и съвместимост в комбинирани среди
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Създава план за изграждане на хибридна система • Работи съвместно с други специалисти по реализация на проект • Документира процеса на разработване и отклоненията от първоначалната концепция
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Участва ефективно в интердисциплинарен екип за изграждане на устойчиви и функционални решения
Резултат от учене 11.4	Презентира интеграционни модели на чужд език
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва структурата на презентация за техническа аудитория • Разглежда терминология и стандарти за представяне на архитектурни решения • Сравнява културни и езикови особености при международна комуникация
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Изготвя презентационни материали и визуализации на чужд език • Представя логика на архитектурата и процесите на разбираем език • Отговаря на въпроси, свързани с предложените решения
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Презентира интеграционни подходи и резултати пред международни екипи, партньори и клиенти
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Описва етапите и методите за предварителен анализ – Обяснява принципите на устойчивост и мащабируемост – Разглежда архитектурни решения за хибридна интеграция <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Извършва технологичен анализ на съществуваща среда – Избира и аргументира подходяща конфигурация за прототип – Изготвя и представя презентация на интеграционен модел на чужд език
Средства за оценяване	<p>Част по теория: писмен изпит</p> <p>Част по практика: изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика</p>
ЕРУ 12	Интеграция на технологии с изкуствен интелект
Резултат от учене 12.1	Прилага методологии за внедряване на дигитални решения, базирани на изкуствен интелект
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава основни етапи в жизнения цикъл на проекти, свързани с внедряване на изкуствен интелект

	<ul style="list-style-type: none"> • Описва широко използвани методологии за внедряване на решения с изкуствен интелект – например гъвкави подходи (Agile при проекти с изкуствен интелект) • Обяснява значението на планиране, тестване и мониторинг при внедряване на технологии с изкуствен интелект (като големи езикови модели, чатботове, виртуални асистенти и агенти) • Разпознава архитектури и интеграционни модели за внедряване на функционалности, базирани на изкуствен интелект, към съществуващи дигитални платформи
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Избира подходяща методология за внедряване в зависимост от вида технология с изкуствен интелект и спецификите на организационната среда • Създава последователен и структуриран план за интеграция на решения с изкуствен интелект (например чатбот или автоматизирани процеси) • Анализира възможни рискове и предлага превантивни мерки при внедряването на технологии с изкуствен интелект
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Организира и реализира внедряване на дигитални решения с изкуствен интелект в реална работна среда, като съблюдава изискванията за ефективност, надеждност и сигурност
Резултат от учене 12.2	Ръководи интеграционни процеси при внедряване на технологии с изкуствен интелект
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изяснява принципите на екипно управление в проекти, свързани с изкуствен интелект (включително добри практики от DevOps и MLOps) • Изброява основните роли и отговорности в екипите, работещи по интеграция на агенти с изкуствен интелект и автоматизации чрез платформи (например n8n, Zapier и Make) • Обяснява добри практики за комуникация и координация между специалисти по изкуствен интелект и бизнес потребители
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Делегира задачи в екипа в зависимост от компетентностите на участниците при интеграционни проекти с изкуствен интелект • Организира и провежда работни срещи за проследяване напредъка при внедряване на решения с изкуствен интелект • Разрешава конфликти и насърчава сътрудничеството в екипи, ангажирани с проекти по интеграция на технологии с изкуствен интелект
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Ефективно ръководи екипи при внедряване на чатботове, виртуални асистенти и автоматизирани процеси, базирани на изкуствен интелект
Резултат от учене 12.3	Оценява ефективността на внедрени решения с изкуствен интелект
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава основни индикатори за оценка на ефективността, надеждността и удовлетвореността на потребителите при използване на технологии с изкуствен интелект • Описва методи за събиране и анализ на обратна връзка относно работата на интелигентни агенти и автоматизирани процеси

	<ul style="list-style-type: none"> Изяснява принципи за оценка на постигнатите резултати от внедрени решения с изкуствен интелект спрямо предварително зададени цели
Умения	<ul style="list-style-type: none"> Провежда сравнителен анализ между планираните очаквания и реалните резултати от внедряването на решения с изкуствен интелект Интерпретира данни от тестове и реална експлоатация на функционалности, базирани на изкуствен интелект Изготвя доклади с резултатите от оценката и представя препоръки за подобрения
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> Оценява цялостния ефект от внедрени дигитални решения с изкуствен интелект и формулира предложения за тяхната оптимизация и развитие
Резултат от учене 12.4	Комуникира в професионална среда на чужд език по теми, свързани с изкуствен интелект
Знания	<ul style="list-style-type: none"> Разпознава терминология на чужд език, свързана с технологии и интеграция на изкуствен интелект Описва културни особености и комуникационни практики при работа по международни проекти с изкуствен интелект Разглежда формати и изисквания за съставяне на официална документация и кореспонденция на английски език в контекста на проекти с изкуствен интелект
Умения	<ul style="list-style-type: none"> Съставя електронни писма и кратки технически доклади на чужд език относно внедряване на решения с изкуствен интелект Участва в онлайн срещи и презентации, използвайки професионална лексика, свързана с изкуствен интелект Превежда и адаптира техническа документация и инструкции за работа с платформи за разработка и интеграция на изкуствен интелект
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> Поддържа ефективна комуникация с международни екипи, клиенти и доставчици по въпроси, свързани с внедряване и поддръжка на технологии с изкуствен интелект
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Описва методологии за внедряване на решения с изкуствен интелект – Анализира роля на екипното управление при интеграционни процеси с изкуствен интелект – Разяснява индикатори за оценка на ефективността при внедряване на системи с изкуствен интелект <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Разработва и представя план за внедряване на конкретно решение с изкуствен интелект (например чатбот или автоматизирана система) – Ръководи екипна задача в симулирана работна среда по интеграция на технология с изкуствен интелект – Изготвя писмен доклад и представя устно обобщение на чужд език относно процеса и резултатите от интеграцията
Средства за оценяване	<p>Част по теория: писмен изпит</p> <p>Част по практика: изпълнение на практическа задача по</p>

	индивидуално задание по практика
ЕРУ 13	Киберсигурност при внедряване на нови технологии
Резултат от учене 13.1	Оценява уязвимостите и прилага мерки за сигурност при внедряване на нови технологии
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава типове уязвимости (физически, мрежови, софтуерни), свързани с интеграция на нови системи • Описва концепции, като зловреден код, социално инженерство, фишинг при внедряване на цифрови решения • Изяснява принципи за проактивна защита (актуализации, управление на достъпа, мрежова сегментация)
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Идентифицира потенциални уязвимости в процеса на внедряване • Прилага базови мерки за защита – антивирусни решения, настройки на права, политики за пароли • Документира установени рискове и предприети защитни действия
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Оценява и ограничава рискове за сигурността при въвеждане на нови технологични решения
Резултат от учене 13.2	Конфигурира системи за контрол на достъпа и потребителски права в новоинтегрирани решения
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява модели за управление на достъпа (RBAC, ABAC) • Разграничава роли и отговорности при администриране на потребителски права • Изяснява добри практики за минимални привилегии и управление на идентичности
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Конфигурира потребителски акаунти и дефинира роли в новоинсталирани системи • Прилага политики за контрол на достъпа и автентикация • Настройва логове за проследяване на действия в интегрираните платформи
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Управлява правата на достъп в новите технологични решения, гарантирайки сигурност и съответствие с политиките
Резултат от учене 13.3	Извършва мониторинг и реагира при инциденти в процеса на внедряване на технологии
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва методи за мониторинг на системи и услуги за сигурност • Разграничава видове логове (системни, мрежови, събитийни) и техния анализ • Изяснява процедури за реагиране при инциденти и възстановяване на системи
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Настройва инструменти за наблюдение на сигурността при новоинтегрирани системи • Анализира логове и открива аномалии или опити за компрометиране • Изпълнява предварително дефинирани процедури при инциденти (изолиране, възстановяване)
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Реагира адекватно на инциденти по време на внедряване и осигурява непрекъсваемост на услугите

Резултат от учене 13.4	Прилага добри практики за сигурно програмиране и конфигуриране при внедряване на автоматизирани процеси
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава рискове, свързани с използването на скриптове, библиотеки и автоматизации • Описва принципите на сигурно програмиране и конфигуриране • Изяснява ролята на инструменти за статичен и динамичен анализ на уязвимости
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Проверява скриптове и конфигурации за наличие на уязвими практики • Използва инструменти за анализ и проверка на сигурността (линтери, скенери) • Документира констатации и препоръчва подобрения в автоматизацията
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Открива и отстранява уязвимости в скриптове и конфигурации, осигурявайки сигурно внедряване на автоматизирани процеси
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Обяснява уязвимости и защитни мерки при внедряване на нови технологии – Описва принципите за управление на достъпа и мониторинг на системи – Разграничава стъпки за реагиране при инциденти и осигуряване на устойчивост <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Извършва оценка на уязвимости в интегрирана система – Конфигурира права на достъп и мониторинг в реална или симулирана среда – Реагира на симулиран инцидент и съставя доклад за предприетите действия
Средства за оценяване	<p>Част по теория: писмен изпит</p> <p>Част по практика: изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика</p>
ЕРУ 14	Стратегическо планиране на технологични решения
Резултат от учене 14.1	Разработва политики за устойчиво използване на дигитални технологии
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва принципите на устойчиво технологично развитие • Разграничава политики и насоки, свързани с енергийна ефективност, рециклиране и продължителен жизнен цикъл • Изяснява връзката между дигитални технологии и устойчивост
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Анализира нуждите на организацията за устойчиво използване на технологии • Изготвя проект на вътрешна политика или насока • Преценява въздействието на технологични решения върху околната среда и потреблението
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Разработва и прилага политики за устойчиво използване на дигитални технологии в организационен контекст
Резултат от учене 14.2	Оценява риска при внедряване на иновативни решения

Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изяснява основи на управление на риска в ИКТ (информационни и комуникационни технологии) • Разграничава видове технологичен и организационен риск • Описва методи за оценка и ограничаване на риска
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Идентифицира потенциални заплахи и уязвимости • Изготвя анализ на риска, включително сценарии и вероятности • Предлага мерки за минимизиране на риска
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Извършва обоснована оценка на риска и я прилага при планиране на внедряване на иновации
Резултат от учене 14.3	Прилага стандарти за киберсигурност и оперативна съвместимост
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява международни и национални стандарти за киберсигурност (например ISO/IEC 27001) • Обяснява принципите на съвместимост и сертификация • Разграничава задължителни и препоръчителни изисквания
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Извършва съпоставка между стандарти и въведени решения • Прилага добри практики за сигурност при планиране и внедряване • Участва в процеси по вътрешен одит или оценка на съвместимост
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Осигурява съответствие на технологичните решения със стандартите за киберсигурност и оперативна съвместимост
Резултат от учене 14.4	Обменя експертиза с чуждестранни специалисти
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава формати и етикет за професионален обмен на информация • Изяснява културни различия при международни екипи • Описва основна терминология и особености на общуване
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Участва в технически дискусии и работни срещи на чужд език • Представя добри практики и опит от своята организация • Води писмена и устна комуникация в професионален контекст
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Поддържа ефективен обмен на знания и опит в международна професионална среда
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Обяснява принципи и цели на устойчивото използване на дигитални технологии – Описва стъпки за оценка на риска при внедряване на иновации – Разграничава основни стандарти за киберсигурност и съвместимост <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Разработва проект на вътрешна политика за устойчиво използване – Изготвя анализ на риска за конкретен случай – Участва в симулация на международна среща за споделяне на експертиза
Средства за оценяване	<p>Част по теория: писмен изпит</p> <p>Част по практика: изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика</p>
ЕРУ 15	Управление на процеси по внедряване и на технологични екипи

Резултат от учене 15.1	Участва в стратегически партньорства с технологични доставчици
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава роли и отговорности при стратегически партньорства • Описва принципите на договориране и дългосрочно сътрудничество • Изяснява процесите по избор, оценка и управление на доставчици
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Анализира профили на доставчици според нуждите на организацията • Участва в подготовка и обсъждане на условия за партньорство • Оценява ефективността на партньорски взаимоотношения
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Изгражда и поддържа стратегически партньорства в областта на технологиите
Резултат от учене 15.2	Изготвя технически задания и протоколи
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва структура и елементи на техническо задание • Разграничава видове технически протоколи и тяхното предназначение • Обяснява стандартите за документация в ИТ проекти
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Изготвя задания с ясни технически и функционални изисквания • Създава технически протоколи за приемане, тестване и внедряване • Прецизира параметри и критерии за изпълнение
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Подготвя техническа документация, съобразена с изискванията на проекта и партньорите
Резултат от учене 15.3	Планира дългосрочни проекти за дигитална трансформация
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изяснява основни принципи на стратегическо планиране • Разграничава фази и подходи при дигитална трансформация • Описва зависимости между целеполагане, ресурси и резултат
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Дефинира цели, индикатори и времеви рамки на дългосрочни проекти • Разработва стъпки за внедряване и наблюдение на напредъка • Съгласува проектите с организационната стратегия
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Планира, структурира и управлява процеси по дигитална трансформация на стратегическо ниво
Резултат от учене 15.4	Комуникира по бизнес теми на чужд език
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава формати за бизнес комуникация (презентации, отчети, договори) • Описва основна терминология, използвана в бизнес среда • Изяснява културни и комуникационни особености при работа в международен контекст
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Участва в бизнес дискусии, срещи и преговори на чужд език • Представя данни, идеи и предложения ясно и професионално • Подготвя бизнес документи на чужд език
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Поддържа ефективна бизнес комуникация с международни партньори и екипи
Критерии за оценяване	Част по теория на професията:

на ЕРУ	<ul style="list-style-type: none"> – Описва особеностите на стратегическите партньорства в ИТ сектора – Обяснява основни етапи и документи в дългосрочно планиране – Изяснява структурата на техническо задание и бизнес комуникация <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Изготвя примерен проект на техническо задание – Анализира доставчици и предлага подходящ партньор – Подготвя презентация на бизнес идея на чужд език
Средства за оценяване	<p>Част по теория: писмен изпит</p> <p>Част по практика: изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика</p>
ЕРУ 16	Анализ на технологични тенденции и партньорства
Резултат от учене 16.1	Следи и прилага технологични иновации в дигиталния сектор
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава основни типове технологични иновации • Описва източници за наблюдение на технологични новости • Изяснява въздействието на иновациите върху организационните процеси
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Извлича и анализира информация от специализирани източници • Идентифицира приложими технологични решения • Адаптира процеси и инструменти спрямо новите технологии
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага актуални иновации с цел подобряване на технологичната среда в организацията
Резултат от учене 16.2	Участва в международни конференции и форуми
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава значими събития и мрежи в областта на цифровите технологии • Разграничава теми и формати на международни форуми • Изяснява ролята на участието в професионално развитие и иновационна култура
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Подготвя представяне на проект или идея за международна публика • Комуникира ефективно с чуждестранни участници • Участва активно в професионални дискусии
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Представява организацията на международни събития, допринасяйки за обмен на знания и партньорства
Резултат от учене 16.3	Разработва вътрешни обучения за интеграционни процеси
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва принципи на обучението за възрастни (андрагогика) • Изяснява спецификата на обучения, свързани с технологична интеграция • Разпознава ключови умения, необходими при въвеждане на нови технологии
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Разработва учебни материали и казуси за вътрешни обучения • Адаптира съдържание спрямо аудиторията и нивото на подготовка

	<ul style="list-style-type: none"> • Използва подходящи методи за оценка на резултатите от обучението
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Организира и провежда вътрешни обучения, свързани с внедряване на дигитални решения
Резултат от учене 16.4	Използва чужд език при анализ на глобални тенденции
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава ключова терминология, използвана в международни доклади • Описва основни технологични тенденции и техните последици • Изяснява структурата на аналитични публикации
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Интерпретира чуждоезични източници (доклади, научни статии и др.) • Обобщава данни и формулира заключения • Изготвя анализи на чужд език
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Използва чужд език за анализиране и представяне на глобални технологични тенденции
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Обяснява процеса по проследяване на технологични иновации – Изяснява целта и структурата на вътрешнофирмено обучение – Разграничава източници за наблюдение на глобални тенденции <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Изготвя преглед на иновация и предложение за внедряване – Подготвя учебна сесия за вътрешен екип – Извършва анализ на технологична тенденция въз основа на чуждоезичен източник
Средства за оценяване	<p>Част по теория: писмен изпит</p> <p>Част по практика: изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика</p>

4. Съвкупност от единици резултати от учене, които формират придобиването на квалификация по част от професията „Интегриране на дигитални технологии“

Степен на професионална квалификация	Ниво по ЕКР/НКР	ЕРУ № ... от списъка по т. 3.1.
III	4	ЕРУ № 3, ЕРУ № 4, ЕРУ № 5, ЕРУ № 6, ЕРУ № 7, ЕРУ № 8, ЕРУ № 9, ЕРУ № 10, ЕРУ № 11 ЕРУ № 3, ЕРУ № 4, ЕРУ № 5, ЕРУ № 6, ЕРУ № 7, ЕРУ № 8, ЕРУ № 9, ЕРУ № 12 ЕРУ № 3, ЕРУ № 4, ЕРУ № 5, ЕРУ № 6, ЕРУ № 7, ЕРУ № 8, ЕРУ № 9, ЕРУ № 13
IV	5	Неприложимо

5. Изисквания към материалната база

5.1. Изисквания към кабинетите за обучение по теория на професията – характеристики, обзавеждане, оборудване, софтуер

Кабинетите за теоретично обучение по професия „Интегриране на дигитални технологии“ трябва да предоставят съвременна и адаптивна учебна среда, съобразена с нуждите на обучението в областта на дигиталната трансформация, IoT технологиите, изкуствения интелект и блокчейн

решенията. Пространствата следва да бъдат оборудвани с ученически маси и столове, учебна дъска, мултимедиян проектор, екран за визуализация и достъп до високоскоростен интернет.

Необходимо е компютърните работни места в кабинетите да поддържат виртуализационни среди, онлайн платформи за симулация и програмни среди за разработка и анализ на данни. На компютрите трябва да бъдат инсталирани софтуерни решения, свързани с дигитална интеграция – среди за разработка на скриптове, платформи за изграждане на интерфейси между системи, инструменти за прототипиране и управление на API. Препоръчително е да се осигури достъп до обучителни версии на популярни платформи, като Node-RED, Grafana, Postman, Docker и облачни услуги (AWS Educate, Azure for Students, Google Cloud Training). Библиотеката следва да съдържа материали по теми, като IoT архитектури, облачни технологии, киберсигурност и етични аспекти на дигиталната трансформация.

Кабинетът трябва да осигурява достъп до визуални средства и обучителни материали за основни концепции в системната интеграция, както и възможност за провеждане на занятия с казуси и анализи на реални технологични решения.

5.2. Изисквания към учебната база за обучение по практика на професията – характеристики, обзавеждане, оборудване, софтуер

Учебната база за практическо обучение по професия „Интегриране на дигитални технологии“ трябва да бъде изградена като гъвкава технологична лаборатория, способна да поддържа симулации и експерименти с интелигентни системи, IoT устройства, облачни архитектури и решения за автоматизация. Необходимо е работните станции да бъдат оборудвани с мощни компютри, които поддържат виртуализация, мрежова конфигурация, анализ на данни и разработка на уеб- и мобилни интерфейси.

Лабораторията трябва да разполага с реални IoT устройства (сензори, контролери, рутери, интелигентни модули), мрежово оборудване за симулация на корпоративни среди, както и платформи за изграждане и тестване на интерфейси между приложения и системи. Включени трябва да бъдат и инструменти за мониторинг, системи за събиране и визуализация на данни, както и средства за тестване на сигурността и устойчивостта на решенията.

Практическото обучение трябва да обхваща всички стъпки по оценка, внедряване и поддръжка на дигитални решения в реална или симулирана среда. Следва да се осигурят специализирани софтуерни среди за симулация на блокчейн архитектури, платформи с отворен код за тестване на ИИ базирани модели и инструменти за DevOps практики. Следва да има достъп до CI/CD инструменти, хранилища за код, системи за документирване и табла за съвместна работа. Използването на инструменти, като GitLab CI, Jenkins, Ansible и Terraform, в обучителен режим допринася за развитие на практически умения за управление на инфраструктура като код.

Особено внимание трябва да се отдели на киберсигурността в практическата среда – чрез симулации на пробиви, настройки на контрол на достъпа и тестване на устойчивостта на решенията. Използването на сървърни среди, както физически, така и виртуализирани, е задължително за подготовка на специалисти с капацитет за работа в сложни и динамични технологични екосистеми.

6. Изисквания към обучаващите

Право да преподават по теория и практика на професията имат лица с висше образование и образователно-квалификационна степен „магистър“ или „бакалавър“ по специалности от професионално направление „Администрация и управление“ и „Икономика“ от областта на висше образование „Социални, стопански и правни науки“, от професионални направления

„Електротехника, електроника и автоматика“ и „Комуникационна и компютърна техника“ от областта на висше образование „Технически науки“, от професионални направления „Информатика и компютърни науки“ и „Математика“ от областта на висше образование „Природни науки, математика и информатика“ от Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, приет с Постановление № 125 от 2002 г. на Министерския съвет (ДВ, бр. 64 от 2002 г.), съответстващи на професията.

Учителска длъжност по учебен предмет или модул от професионалната подготовка може да се заема и от лица със завършено висше образование по съответната специалност и без професионална квалификация „учител“.

По учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, могат да преподават лица без висше образование и без придобита професионална квалификация „учител“, ако са придобили съответната професионална квалификация при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение.

Препоръчително е на всеки три години обучаващите да преминават курс за актуализиране на професионалните си знания, умения и компетентности.

Речник на използваните чужди думи и съкращения

Azure Облачна платформа на Microsoft

API Application programming interface, Приложен програмен интерфейс

AWS Amazon Web Services – мащабируема облачна инфраструктура

Azure Облачна платформа на Microsoft

CI/CD Continues Integration/Continuous Delivery (or Deployment), Непрекъсната интеграция/Непрекъсната доставка (или внедряване)

DevOps Development and Operations – съвкупност от практики, обединяващи разработката и поддръжката на софтуер

IDE Integrated Development Environment, Интегрирана среда за разработка

IoT Internet of Things, Интернет на нещата

ITIL Комплект от най-добри практики за управление на ИТ услуги

SQL Structured Query Language, език за структурирани запитвания

MLOps Операции с машинно самообучение – MLOps е разширение на DevOps, което добавя към него процеси и инструменти за управление на жизнения цикъл на решенията с машинно самообучение и изкуствен интелект

Автентикация Удостоверяване на самоличност/истинност/автентичност или потвърждение за автентичността на нещо или някого

Авторизация Функцията за определяне на права/привилегии за достъп до ресурси

ИИ Изкуствен интелект

ИКТ Информационни и комуникационни технологии

ИС Информационна система

ИТ Информационни технологии

Логове Записи на събития в компютърна система или мрежа, които се съхраняват в т. нар. „лог файлове“

Скриптиране Писане на програмен език, при който изходният код на програмите се изпълнява директно